Τὰ κάδρα τῆς Ἀφροδίτης, τοῦ Ἑρμῆ κτλ Μὴ χολοσκάνετε. Αὐτὸς κι ἀπάνω νἀνέβῃ, ἐμᾶς θὰ κάθεται νὰ κοιτάζῃ.

Ἡ παραγεμισμένη ἡ κουκουβάγια. Καλὲ τί! Ἐμένα θὰ κοιτάζῃ καὶ θὰ χαμογελᾶ μὲ τὴ γνώση μου, ποὺ ὅλο βλέπω, καὶ γρῦ μιλιά.

Τὸ ταξίδι τοῦ Ψυχάρη. Ἄχ, ἀδιόρθωτο αὐτὸ τὸ παιδί! Καὶ νὰ δῆς πού τὸν ξύπνησα μιὰ στιγμή, τότες ποὺ τὸν ἔβαλα καὶ μὲ ξαναδιάβαζε. Ὕστερα τὸν ἔχασα πάλε.

Ὁ Κύκλωπας. Ἀμ' ἐγὼ δὲν τὸν ξύπνησα; Τὰ σάλια του τρέχανε μὲ τὴ μυρουδιὰ τοῦ χλωροτυριοῦ μου σὰν πρωτοβγῆκα.

Ἡ ἀσάλευτη ζωή. Αἴ, ἀφήστε τον τὸν ἄνθρωπο. Κ' ἐγὼ τονὲ γλυκοχάδεψα, τὸν ἔκαμα κι ἄνοιξε τὰ μάτια του καὶ μοῦ γέλασε μιὰ στιγμή, ἕνα δυὸ φορὲς μάλιστα τὰ ὀρθοάνοιξε καὶ ξεφώνησε κάτι ἀσυνάρτητα λόγια. Ὕστερα ξανάπεσε πάλε.

Ὁ Νουμᾶς Μὰ κ' ἐγὼ θαρεῖτε λίγες φορὲς τονὲ γαργάλιζα; Μὲ διάβαζε λιγάκι, ἔπειτα μ' ἔβαζε στὴν τσέπη του καὶ κατέβαινε κάτου στὸ περιβόλι.

Ὁ Γραφιᾶς. (Μπαίνοντας ἄξαφνα, μὲ λουλούδια στὸ χέρι). Ἔτσι. Κοντὰ στὴν Ἀφροδίτη νὰ μποῦν αὐτά. Ἡ ζωντανὴ ἡ ὀμορφιὰ κοντὰ στὴν ὀμορφιὰ τὴν ἀθάνατη... Ἤθελα νὰ ξέρω ἂν ποτές του τὸ βαρέθηκε κανένας αὐτὸ τἄγαλμα.

Τὰ βιβλία. (Κάνουνε νὰ μιλήσουνε).

Ἡ πέννα. Σωπᾶτε. Μπορεῖ νὰ μὲ παρῃ καὶ νὰ γράψῃ αὐτὴ τὴ στιγμή. Μὴν τονὲ ζαλίζετε.

Ὁ Γραφιᾶς. Σὰ νὰ μουρμουρίζῃ κάποιος. Αὐτὲς οἱ Μοῦσες πάλε θἄναι. (Πκίρνει περιοδικὸ καὶ καθίζει).

Ἡ πέννα. Ἄχ, διαβάζει! Κρίμας.

Τὸ στουπόχαρτο. Τί νὰ διαβάζῃ ἄραγες;

Τὸ καλαμάρι. Κάτι γιὰ τοὺς Ἀουστραλέζους.

Ἕνας Ἀκαδημαϊκὸς Λόγος. Μὰ δὲ βρῆκε τοὐλάχιστο τίποτες γιὰ τὸ Ἔθνος του...

Ὁ Γραφιᾶς. (Σηκώνεται). Σωπᾶτε, καὶ βαρέθηκα πιά. Χρόνια καὶ χρόνια τώρα ἄλλα δὲν ἀκοῦμε παρὰ τέτοιες σάχλες. Ὅλα τὰ ἔθνη, ὡς καὶ τὰ πιὸ ἀσήμαντα καὶ τὰ πιὸ παρακμέρα, ξύπνησαν καὶ τρέχουνε, τρέχουν πρὸς τὸ μεγάλο τὸν ἀνθρώπινο τὸν προορισμό. Ἐμεῖς σὰν τὰ κατσίκια μιὰ σκαρφαλώνουμε, καὶ μιὰ κατρακυλᾶμε. Καὶ τὰ πισινά μας πάντα πρὸς τὸν ἥλιο. Νὰ μὴν τύχῃ καὶ πέσῃ τὸ φῶς μπρὸς στὰ μάτια μας. Νὰ μὴν τύχῃ καὶ τὸ νοιώσουμε πὼς οἱ ἄλλοι βλέπουν παντοῦ καὶ κυνηγᾶνε. Αὐτοὶ ἐδῶ ποὺ διαβάζω τώρα, οἱ προππάποι τους εἶταν ἐξόριστοι καταδικασμένοι. Τί ἔχει νὰ κάνῃ! Τώρα νὰ κοιτάξουμε τί εἶναι. Καὶ τί εἶναι οἱ δικοί μας ποὺ οἱ προππάποι τους εἶταν ἡρῶοι! Μακάρι νἄτανε σὰν τὸ Λούκη Λάρα ὅλοι τους φοβιτσιάριδες. Ἴσως θὰ εἴμασταν κ' ἐμεῖς τώρα σὰν τοὺς Ἀουστραλέζους, σωστοὶ ἄνθρῶποι. Ἐμεῖς ὅμως μήτε νὰ διαβάζουμε ἀκόμα δὲ μάθαμε. Κι ἂν εἶναι κανένας ποὺ νὰ πλερώνῃ, γιὰ νὰ μᾶς πῇ τὴν ἀλήθεια, ἐμεῖς τὸν περιγελοῦμε, καμιὰ φορὰ τονὲ βρίζουμε κιόλας. (Καθίζει μπρὸς στὸ γραφεῖο καὶ συλλογιέται).

Ἡ πέννα. Καλὰ τὴν ἔχουμε τώρα.

Α. Ε.

---

*ΠΙΝΔΑΡΟΥ ΙΔ'. ΟΛΥΜΠΙΟΝΙΚΗΣ**

Στροφή.

Χάρες, προστᾶτρες τῆς παληᾶς τῶν Μινυῶν
Γενεᾶς, ὦ ξακουστὲς βασίλισσες
Τοῦ λαμπρότατου Ὀρχομενοῦ, ποῦ ὁριζετε [τὰ ρέματα
Τοῦ Κηφισσοῦ καὶ κατοικήσατε
Τὸν τόπο τῶν καλήτερων ἀλόγων, ἀκούσετέ μου
Τὲς δέησες.—Μὲ τὸ βοήθειο σας κάθε
Γλυκάδα καὶ θαράπαψη
Στοὺς ἀνθρώπους ἔρχονται
Καὶ στὸν κόσμον ἄντρες σπουδασμένοι καὶ δο- [ξαστοὶ
Ὑπάρχουν κι ὡραῖοι. Σὲ φαγοπότι ἢ σὲ ἄσμα
Δὲν πρωτεύουν οἱ θεοὶ
Οἱ σεμνὲς ἂν δὲν συντρέχουν θεὲς,
Ποῦ στοὺς οὐρανοὺς τῶν ἔργων ὁδηγῆτρες
Καὶ θρονιασμένες σιμὰ στὸν χρυσοδόξαρον [Ἀπόλλωνα
Δίχως πάψη ὑμνολογοῦν τοῦ Δία τὲς τιμές.

—

Ἀντιστροφή.

Τίμια Ἀγλαΐα κ' Εὐφροσύνη, ποῦ ἀγαπᾶς
Τὲς ὠδὲς, ὦ θεοκόρες κάλλιστες·
Καὶ Θαλία, ποῦ πιθυμᾶς τοὺς ὕμνους μας [εἰσάκουσε
Τούτην ἰδόντας τὴ γιορτάσιμη
Πομπή, ποῦ γιὰ τὴν τύχη τὴν καλὴ προχωρεῖ [μ' ἀσπούδα.
Ἐσίμωσα μὲ Λυδίσια ἁρμονία
Νὰ ψάλω τὸν Ἀσώπιχο
Ἐπειδὴ γι' ἀγάπη σου
Ἡ Βοιωτία ἐνίκησεν. Ἤχω, στὸ σκοταδερὸ
Νὰ πᾶς τὸ παλάτι τῆς Περσεφόνης τώρα
Τὸν Κλεόδαμο νὰ ἰδεῖς
Καὶ μηνύτρα ξακουσμένης ἀντρειᾶς,
Νὰ τοῦ φανερώσεις πῶς στῆς Ὀλυμπίας
Τὴ δοξαστὴ τὴν καρδιὰ τὴ νιὰ τὴν κόμη του [στεφάνωσε
Τὸ παιδί του μὲ φτερὰ βραβείου παινετοῦ.

Κ. ΘΕΟΤΟΚΗΣ

* Σημ. τοῦ «Νουμᾶ». Ἡ ὠδὴ αὐτή, μεταφρασμένη κι ἀπὸ τὸν κ. Κ. Παλαμᾶ, δημοσιεύτηκε στὸ 125 φύλλο τοῦ «Νουμᾶ».

JOHN SCHMITT

Μὲ καρδιὰ πικραμένη καὶ μὲ μάτια βουρκωμένα ἀπὸ θερμὰ δάκρυα δίνουμε στοὺς ἀναγνῶστες τοῦ *Νουμᾶ* τὸ χλιβερὸ μαντᾶτο τοῦ θανάτου τοῦ John Schmitt, ἑνοῦ ἀπὸ τοὺς πιὸ τρανοὺς καὶ φουμισμένους φιλολόγους ποὺ μ' ὅλη τους τὴ δύναμη ἀφιερωθήκανε στὴν ἔρευνα καὶ τὴ μελέτη τῆς μεσοχρονιάτικης ῥωμαίικης λογοτεχνίας καὶ μ' ὅλη τους τὴν ψυχὴ ἀγάπησε τὴ σύγχρονη ἑλληνικιὰ πατρίδα. Ὁ θάνατος τοῦ ἐργατικώτατου καὶ πολύξερου καὶ σοφοῦ αὐτοῦ ἐπιστήμονα μὲ λύπη κατάκαρδη ἀκούστηκεν ἀπ' ὅλους τοὺς φίλους τῶν μεσαιωνικῶν σπουδῶν καὶ μὲ λύπη πιστεύω θἀκουστῇ κι ἀπ' ὅλους τοὺς στρατιῶτες καὶ λάτρες τῆς Ἰδέας, γιατὶ ἀληθινὰ δὲν ἔχουμε νὰ δείξουμε πολλοὺς σὰν τὸν Schmitt ποὺ νὰ δούλεψαν μὲ τόση ἐπιστημονικὴ ἀξιωσύνη καὶ μὲ μέθοδο γιὰ νὰ ξεδιαλύσουν τὰ διάφορα ζητήματα τῆς δημοτικιᾶς μας γλώσσας καὶ νἀγωνίστηκαν νὰ δείξουν πόσο παλαιὰ καὶ τρανὴ εἶναι ἡ ρίζα κ' ἡ παράδοση τῆς σημερνῆς μας τῆς λαλιᾶς.

Τὶς μελέτες του γιὰ τὴ μέση καὶ νέα ἑλληνικὴ ἄρχισεν ὁ Schmitt ἀπ' αὐτὰ τὰ φοιτητικά του χρόνια. Στὰ 1889 τύπωσε γιὰ διδαχτορική του διατριβὴ μιὰ πολύτιμη μελέτη γιὰ τὰ *Χρονικὰ τοῦ Μορέως*, ποὺ σὲ δαύτη διαλαλεῖ τὴ μεγάλη ἀξία ποὺ ἔχει τὸ ποίημα αὐτὸ γιὰ τὴ γλῶσσα καὶ τὴν ἱστορία τοῦ ΙΓ' καὶ ΙΔ' αἰώνα, ἐξετάζει τὰ διάφορα χειρόγραφα καὶ τὶς παραλλαγὲς τοῦ χρονικοῦ καὶ μᾶς φανερώνει καὶ τὶς ἰδέες του γιὰ τὸν

Μὰ πάλι τὸ παιδὶ ποὺ εἶταν στὴ φυλακὴ εἶπε τσῆ βασιλοπούλας νὰ γεμίσουν ἕνα καζάνι νερὸ χλιὸ καὶ νὰ ῥίξουν τὰ τρία τὰ μῆλα μέσα. Κεῖνο ποὺ εἶναι φετεσινὸ θὰ πάει στὸν πάτο, κεῖνο ποὺ εἶναι περσινὸ θὰ σταθεῖ στὴ μέση καὶ κεῖνο ποὺ εἶναι προπερσινὸ θὰ πλέχει ὀπάνω στὸ νερό. Τὄκαμαν καὶ τἄστειλαν τοῦ ἀλλουνοῦ τοῦ βασιλιᾶ: Ἔτσι καὶ ἔτσι εἶναι. Ἀπόρεσε κι' αὐτὸς καὶ δὲν εἶχε τί νὰ κάμει. Ἔφτιαξε τότες ἕνα κανόνι μεγάλο ποὺ δὲ σκώνονταν. Τὸ γιόμισε καὶ τὄστειλε τουτουνοῦ τοῦ βασιλιᾶ γιὰ νὰ τὸ ῥίξει. Κανένας δὲ μπόρεγε νὰ τὸ ῥίξει. Μαζώθηθηκαν οἱ κονταξῆδες τοῦ ντουνιᾶ, τίποτες τίποτες δὲ μπόρεσαν νὰ κάμουν. Μαναχὰ τὸ παιδὶ εἶπε τσῆ βασιλοπούλας: Πὲς τοῦ πατέρα σου νὰ μ' ἀφήκει σαράντα μέρες λέφτερα, νὰ φάω καὶ νὰ πιῶ ὅ,τι θελ' ἡ καρδιά μου κ' ἐγὼ θὰ τὸ ῥίξω. Ὁ βασιλιᾶς στρέχτηκε. Βγῆκε τὸ παιδὶ κ' ἔτρωε κι' ἔπινε ὅ,τι ἤθελε. Πέρασαν σαράντα μέρες καὶ πάνει τὸ παιδὶ στὸ κανόνι· μὲ τὸ ἕνα τὸ χέρι ἀνασηκώνει τὸ λύκο καὶ τραβάει: μπουούμ ... βούϊσ' ὁ τόπος. Ἄκουσε ὁ ἄλλος ὁ βασιλιᾶς: μπρὲ, τὄρριξαν, εἶπε. Ἔ, τώρα, δὲν ἔχω τί ἄλλο νὰ εἰπῶ, ἀνικήθηκα. Καὶ τράβησε χέρι ἀπὸ τοῦτον τὸ βασιλιᾶ. Τὸ παιδὶ τἄφηκε λεύτερο ὁ βασιλιᾶς καὶ τοῦ εἶπε τί καλὸ θέλει νὰ τοῦ κάμει. Δὲ θέλω τίποτες, τοῦ εἶπε τὸ παιδί, μαναχὰ νὰ μοῦ δώκεις τὴν ἄδεια νὰ πάω νὰ πάρω τ' ἀλλουνοῦ βασιλιᾶ τὴν θυγατέρα γυναίκα. Καὶ κίνησε γιὰ ἐκεῖ. Στὸ δρόμο γλέπει ἕναν γέροντα μέσα σ' ἕνα λόγγο ἀπέραντο κ' ἔκοφτε δέντρα, ποὺ δὲν τ' ἀγκάλιαζαν τέσσερεις, μὲ τὸ ἕνα τὸ δάχτυλο, σὰν τὰ σπαράγγια, τὸν ζαλώνονταν κατόπι στὰ πλάτη ἀπὸ καμιὰ σαρανταρὰ καὶ πήγαινε σὰν νὰ μὴν εἶχε τίποτες ἀπάνω του.

—Μπώ, μπώ! Τί ἄνθρωπος εἶναι τοῦτος ποὺ κόφτει τὰ δέντρα σὰν τὰ σπαράγγια! Εἶπε τὸ παιδί. — Τί εἶμ' ἐγώ! τοῦ εἶπε αὐτός. Τί εἶναι κεῖνος ποὺ γνώρισε τσοὶ γκαμήλες, ποὺ κατάλαβε τὰ μῆλα κι' ἔρριξε τὸ τόπι τὸ θεόρατο! —Ἐγὼ εἶμαι, τοῦ λέει τὸ παιδί. Ἔρχεσαι μετ' ἐμένα νὰ πὰ νὰ πάρω τὴν κόρη τοῦ βασιλιᾶ; – Ἔρχομαι. Καὶ κίνησαν ἀντάμα. Στὸ δρόμο βρίσκουν ἕναν ἀράπη. Δέκα τέσσερεις φοῦρνοι ἔβγαζαν ψωμὶ κι' ὅλο τό τρωε κι' ἀκόμα χάλευε. Καὶ σίντας δίψαε, ἔσκυβε τὸ στόμα ἐκεῖ ποὺ πέρναε τὸ ποτάμι—κ' ἔπινε ὅλο τὸ νερὸ καὶ τὸ ποτάμι στείρευε.—Ἄχ! νὰ εἶταν ψύχα ἀκόμα, ἤλεγε.

—Μωρ' τί ἄνθρωπος εἶσ' ἐσύ! Τοῦ λένε. — Τί ἄνθρωποι εἶναι κεῖνοι ποὺ γνώρισαν τσοὶ γκαμήλες, τὰ μῆλα κ' ἔρριξαν τὸ κανόνι καὶ κόφτουν τὰ δέντρα σὰν τὰ σπαράγγια! Τί εἶμ' ἐγὼ μπροστά τους!

—Ἐμεῖς εἴμεστε, τοῦ εἶπαν αὐτοί. Ἔρχεσαι νὰ γένομε συντρόφοι; — Ἔρχομαι· κ'οἱ τρεῖς κίνησαν γιὰ τὴν κόρη τοῦ βασιλιᾶ.

Παρέκει γλέπουν ἕναν γέροντα. Ἀλωνάρης, σ' ἔψενε ὁ ἥλιος, ἔβραζε ἡ γῆς ἀπὸ τὴ ζέστα. Αὐτὸς εἶταν ἑβδομήντα γούνες ντυμένος κι' ἀκόμα κρύωνε: Ἄχ, ψιὰ στιὰ, ἀδέρφια, κρύωσα, ἔλεγε. —Μωρ' τί ἄνθρωπος εἶσ' ἐσύ, μὲ τόση ζέστα νὰ κρυώνεις; — Τί εἶναι κεῖνοι ποὔκαμαν κεῖνο καὶ κεῖνο... Τὸν πῆραν κι' αὐτὸν ἀντάμα. Πῆγαν παρέκει κ' εἶδαν ἕναν ἀσπρομάλλη ποὺ εἶχε δυὸ μυλόπετρες δεμένες στὰ ποδάρια κ' ἔφευγε σὰν πουλὶ γλήγορα, φουτούραε. Τὸν πῆραν κι' αὐτὸν κ' ἔφτακαν στὸ βασιλιᾶ. Κεῖνος πόκοφτε τὰ δέντρα σὰν σπαράγγια, ἀκκουμπάει μιὰ βολὰ ὀπάνω στὸ παλάτι καὶ τὸ κουνάει ὁλόβολο ἀπὸ τὰ θεμέλια. Βγαίνει ὁ βασιλιᾶς καὶ τοὺς ρωτάει τί θέλουν.— Θέλομε τὴ τσιούπρα σου γυναίκα γιὰ τοῦτο τὸ παιδί.

—Νὰ σᾶς τὴ δώκω, εἶπ' ὁ βασιλιάς, μαναχὰ ἔχω κἄτι πράματα νὰ μοῦ κάμετε πρῶτα καὶ κατόπι.—Καλὰ τοῦ εἶπαν αὐτοί.

– Τὸν γλέπετε κεῖνον τὸ λόγγο ἐκεῖ πέρα; Θέλω σὲ τρεῖς ὧρες ὀπάνω νὰ κόψετε ὅλα τὰ δέντρα.